

Geriausios Žemaitijos mėgėjų teatrai, jų režisieriai ir kur tokiais įmanoma tapti

Gerimantas DAUGĖLA

KAS IR PAGAL KOKIUS KRITERIJUS VERTINA LIETUVOS MĖGĖJŲ TEATRUS?

Žemaitijos mėgėjų teatrai paskutiniaisiais dešimtmečiais ne tik džiugina, bet ir stebina: meistriškumu, pasirenkamam repertuarui, iniciatyvomis, spektakliais, kurie savo meniškumu kartais nenusileidžia tiems, ką rodo profesionalai. Kolektyvo sėkmė, be abejo, daug kuo priklauso nuo teatro vadovo, aktorių trupės, bet dažnu atveju čia svarbiausias režisierius. Teatrologai pastebi, kad XX a. II p. įtvirtintas režisieriaus kaip svarbiausio spektaklio kūrėjo statusas nepraranda reikšmės iki šiol – režisierius išlieka teatro pagrindu. Tai aktualu ne tik profesionalų, bet ir mėgėjų teatrams, juo labiau, kad daugelyje Žemaitijos mėgėjų teatrų šiandien kartu su mėgėjais vaidmenis kuria ir scenos profesionalai, o didžioji dalis režisierių turi specialų teatrinį išsilavinimą.

Mėgėjų teatrų, kuriems pagal teisės aktais nustatytą tvarką kolektyvų meninio lygio vertinimo ekspertų komisijos yra suteikusios kategorijas (jos suteikiamos geriausiems mėgėjų teatrams), Žemaitijos savivaldybėse veikia nuo 1 iki 5. Minėtų kategorijų yra keturios: aukščiausia – pirma, o 2, 3 ir 4 – atitinkamai žemesnės. Kategorijas turinčių teatrų kolektyvams dažniausiai dirba po vieną specialistą (teatro kolektyvo vadovas beveik visur yra ir režisierius), o teatro trupę sudaro nuo 5 iki 10, kartais ir gerokai daugiau scenos mėgėjų.

Vadovaujantis teisės aktais nustatyta tvarka kolektyvų meninis lygis nustatomas pagal šiuos pagrindinius kriterijus:

1. gebėjimą atkurti stilių, žanrų, laikotarpių, re-

Scena iš Telšių Žemaitės dramos teatro spektaklio „Žaidimų aikštė, arba Visi nori gyventi“ (rež. Donatas Žilinskas), pastatyto pagal H. Levino pjesę. Vaidina: Remigijus Macas ir Julija Kneitienė. Sigos Gailiuvienės nuotrauka

Palangos Grubiojo teatro vadovas, režisierius, aktorius Virginijus Milinis Dominiko Moll spektaklyje „Marso naujienos“ (rež. V. Milinis). Ado Kazlausko nuotrauka

gionų kultūrinių tradicijų, konkrečių autorių meninės kalbos ypatumus;

2. meninių interpretacijų originalumą, pagrįstumą;
3. kūrinių atlikimo techniką;
4. repertuaro sudėtingumą;

(Nukelta į 6 p.)

5. repertuaro apimtį, jo atnaujinimo intensyvumą;

6. kūrinų atlikimo ansambliškumą, kolektyviškumą.

Minėtos komisijos papildomai dar vertina kolektyvų veiklos rezultatus, atsižvelgdamos į tai, ar jie atrenkami į dainų šventes, ar yra pelnę geriausio mėgėjų meno kolektyvo laureato vardą (ar yra apdovanoti „Aukso paukštės“ prizų) arba ar yra nominuoti šiam apdovanojimui gauti, ar yra pelnę laureatų, diplomantų vardus tarptautiniuose, respublikiniuose, regioniniuose konkursuose, festivaliuose. Vertinant kolektyvus daug ką lemia jų pasirodymai respublikinėje suaugusiųjų mėgėjų teatrų apžiūroje-šventėje „Atspindžiai“, vaikų teatrų apžiūroje-konkurse „Šimtakojis“, kaip kolektyvai pasirengia respublikinėms dainų šventėms, kuriose viena diena pagal tradiciją yra skiriama mėgėjų teatrams.

Šiuo atveju praskleiskime uždangą ir pasižiūrėkime, kas tie

žemaičių meno kolektyvai, kurie yra gavę minėtas kategorijas. Pateikiame jų sąrašą pagal savivaldybes (tokius sąrašus pagal nustatytą tvarką po įvykusios respublikinės dainų šventės paskelbia Lietuvos nacionalinis kultūros centras (LNKC) savo interneto svetainėje. Mūsų pateikiamas sąrašas parengtas pagal LNKC 2021 m. paviešintus duomenis, kurie skelbiami adresu <https://www.lnkc.lt/go.php/lit/Kolektyvai/25>).

GERIAUSI ŽEMAITIJOS MĖGĖJŲ TEATRAI

Akmenės rajonas: kategorijos suteiktos 4 mėgėjų teatrams, aktorių trupėse – 58 dalyviai:

1. Akmenės rajono savivaldybės kultūros centro suaugusiųjų liaudies teatras, kategorija II, dalyvių 12, vadovė ir režisierė Andrėja Gričiutė;

2. Akmenės rajono savivaldybės kultūros centro Akmenės kultūros namų suaugusiųjų

teatras, kategorija II, dalyvių 22, vadovė ir režisierė Reda Butnorienė;

3. Akmenės kultūros namų vaikų dramos būrelis, kategorija III, dalyvių 10, vadovė ir režisierė Reda Butnorienė.

4. Akmenės rajono savivaldybės kultūros centro Papilės kultūros namų vaikų teatras „Jurakalnis“, kategorija III, dalyvių 14, vadovė ir režisierė Nijolė Grudžinskienė.

Jurbarko rajonas: mėgėjų teatrai 5, dalyvių 81, iš jų Žemaitijos etnografinio regiono teritorijoje veikia 4, dalyvių 68:

1. Jurbarko kultūros centro Konstantino Glinskio teatras, kategorija I, dalyviai 25, vadovė ir režisierė Danutė Samienė (ji papildomai dar vadovauja ir Jurbarko rajono Mažosios Lietuvos Jurbarko krašto kultūros centro mėgėjų teatrui „Ažuolynė“, kuris veikia Smalininkuose), režisieriaus padėjėjas Raimondas Buitkus, pastatymo dalies vadovė Aida Navikaitė Bagušauskienė.

2. Jurbarko kultūros centro vaikų ir jaunimo teatras „Vaivorykštė“, kategorija I, dalyvių 20, vadovė ir režisierė Birutė Šneiderienė.

3. Jurbarko kultūros centro Skirsnemunės skyriaus suaugusiųjų teatras, kategorija II, dalyvių 15, vadovė ir režisierė Birutė Šneiderienė.

4. Jurbarko kultūros centro Girdžių skyriaus suaugusiųjų klijimo teatras „Mituvis“, kategorija III, dalyvių 8, vadovė ir režisierė Loreta Zdanavičienė.

Kelmės rajonas: mėgėjų teatras 1, dalyvių 15:

1. Kelmės rajono Užvenčio

Telšių Žemaitės dramos teatre vykusių kūrybinių dirbtuvių, kurias vedė šio teatro Vaikų ir jaunimo studijos „SAVI“ (vadovė ir režisierė Laimutė Pocevičienė) bičiulis Michael Woodwood. L. Pocevičienės nuotrauka

kultūros centro vaikų ir jaunimo dramos kolektyvas „Pepinukas“, kategorija II, dalyvių 15, vadovė ir režisierė Ona Granickienė.

Palangos miestas: mėgėjų teatras 1, dalyvių 9:

1. Palangos kultūros ir jaunimo centro suaugusiųjų „Grubusis“ teatras, kategorija I, dalyvių 9, vadovas ir režisierius Virginius Milinis.

Klaipėdos rajonas: mėgėjų teatras 5 (du iš jų veikia Žemaitijos etnografinio regiono teritorijoje, juos lanko 24 dalyviai):

1. Klaipėdos r. Gargždų miesto suaugusiųjų teatras, kategorija II, dalyvių 12, vadovas ir režisierius Vaidas Kvedaras.

2. Klaipėdos rajono Veiviržėnų kultūros centro vaikų ir jaunimo teatras „Netikras teatras“, kategorija III, vadovas ir režisierius Karolis Pronckus.

Kretingos rajonas: mėgėjų teatras 5, dalyvių 82:

1. Kretingos rajono kultūros centro Egidijaus Radžiaus suaugusiųjų teatras, kategorija I, dalyvių 23, vadovas ir režisierius Nerijus Gedminas.

2. Kretingos rajono kultūros centro vaikų ir jaunimo teatras „Atžalynas“, kategorija I, dalyvių 39, vadovė ir režisierė Auksė Antulienė, režisierė Karolina Moncevičienė.

3. Kretingos rajono kultūros centro Kurmaičių skyriaus suaugusiųjų dramos kolektyvas, kategorija I, dalyvių 11, vadovas ir režisierius Donatas Žilinskas.

4. Kretingos rajono kultūros centro Budrių skyriaus vaikų dramos kolektyvas, kategorija IV,

dalyvių 10, vadovė ir režisierė Jaina Lukauskienė

5. Kretingos rajono kultūros centro Jokūbavo skyriaus vaikų dramos būrelis „Arlekinas“, kategorija IV, dalyvių 9, vadovė ir režisierė Albina Buntinienė.

Mažeikių rajonas: mėgėjų teatras 3, dalyvių 64:

1. Mažeikių rajono savivaldybės kultūros centro Juozo Vaičkaus „Skrajojamasis“ teatras, kategorija I, dalyvių 34, vadovas ir režisierius Martynas Januška.

2. Mažeikių rajono savivaldybės kultūros centro mėgėjų teatro trupė „Visavi“, kategorija I, dalyvių 20, vadovė ir režisierė Daiva Gedvilienė.

3. Mažeikių rajono Vieکشnių kultūros centro suaugusiųjų mėgėjų teatras, kategorija I, dalyvių 10, vadovė ir režisierė Birutė Švažienė.

Plungės rajonas: mėgėjų teatras 4, dalyvių 86:

1. Plungės kultūros centro vaikų ir jaunimo teatro studija „Saula“, kategorija I, dalyvių 50,

Jurbarko Konstantino Glinskio teatro vėliava

vadovai ir režisieriai Sigita Matulienė ir Romas Matulis.

2. Plungės rajono Žemaičių Kalvarijos kultūros centro jaunimo teatras „Vyturys“, kategorija II, dalyvių 16, vadovė ir režisierė Rima Jokubauskienė.

(Nukelta į 8 p.)

2022 m. Telšių Žemaitės dramos teatro spektaklio „Žaidimų aikštė, arba Visi nori gyventi“ (rež. D. Žilinskas), pastatyto pagal H. Levino pjesę, aktoriai (iš kairės): Vaclovas Bartkus, Rasa Stanevičiūtė, Vaclovas Butkus, Rasa Birkantaitė, Monika Vaurė, Rolandas Normantas, Aistė Korkadinovaitė-Šiaudkulienė, Julija Kneitienė, Antanas Nekrašius, Remigijus Macas, Kristina Sutkienė. Sigos Gailiuvienės nuotrauka

Scena iš Skuodo kultūros centro Žemaičių teatre pastatyto Edmundo Untulio spektaklio „Smūgis į paširdžius“ (rež. E. Untulis).
Fotografas Mindaugas Drimba

3. Plungės rajono Kulių kultūros centro Stalgėnų sodžiaus teatras „Trauklapis“, kategorija IV, dalyvių 12, vadovė ir režisierė Jurgita Latakienė.

4. Plungės rajono Šateikių kultūros centro Aleksandravo skyriaus mėgėjų teatras „Rišolis“, kategorija IV, dalyvių 8, vadovė ir režisierė Virginija Pokvytienė.

Raseinių rajonas: mėgėjų teatras 1, dalyvių 14:

1. Raseinių rajono kultūros centro suaugusiųjų teatras „Braižas“, kategorija I, dalyvių 14, vadovė ir režisierė Jolanta Šimaitienė.

Rietavo savivaldybė: mėgėjų teatrai 2, dalyvių 21:

1. Rietavo savivaldybės kultūros centro suaugusiųjų mėgėjų teatras, kategorija II, dalyvių 7, vadovas ir režisierius Vincas Andriuška.

2. Rietavo kultūros centro vaikų ir jaunimo dramos studija, kategorija II, dalyvių 14, vadovė ir režisierė Birutė Gedminaitė.

Skuodo rajonas: mėgėjų teatras 1, dalyvių 12:

1. Skuodo rajono kultūros centro Žemaičių teatras, kategorija I, dalyvių 12, vadovas ir režisierius Edmundas Untulis.

Šiaulių miestas: mėgėjų teatras 1, dalyvių 15.

1. Šiaulių kultūros centro suaugusiųjų mėgėjų teatras „Durys“, kategorija II, dalyvių 15, vadovas ir režisierius Virginijus Dargis.

Šiaulių rajonas: mėgėjų teatrai 5, dalyvių 85:

1. Šiaulių rajono savivaldybės kultūros centro vaikų teatras „Ikaras“, kategorija I, dalyvių 30, vado-

vai ir režisieriai Leontina Valskienė ir Petras Valskys.

2. Šiaulių rajono savivaldybės kultūros centro Gruzdžių filialo šeimos lėlių teatras „Abra kadabra“, kategorija I, dalyvių 4, vadovė ir režisierė Jurgita Jasiškytė.

3. Šiaulių rajono savivaldybės kultūros centro Bazilionų suaugusiųjų teatras, kategorija I, dalyvių 20, vadovė ir režisierė Birutė Sinkevičienė.

4. Šiaulių rajono savivaldybės kultūros centro suaugusiųjų dramos studija „Mozaika“, kategorija II, dalyvių 15, vadovas ir režisierius Petras Valskys.

5. Šiaulių rajono Kurtuvėnų suaugusiųjų mėgėjų teatras, kategorija III, dalyvių 16, vadovė ir režisierė Ramunė Mikėnienė.

Šilalės rajonas: 2021 m. rajone nebuvo kategorijas turėjusių teatrų, tačiau:

2019 m. Šilalės kultūros centre buvo pastatytas ir spalio 18 d. parodytas miuziklas (spektaklis-muzikinė improvizacija „Eliza“, sukurta pagal George Bernard Shaw „Pigmalionas“, muzika Frederick Loewe), kuriame dalyvavo keletas šio kultūros centro meno mėgėjų kolektyvų ir solistų. Šiandien Šilalės kultūros centro Muzikinis teatras, kuriame dalyvauja solistai ir aktoriai mėgėjai, šokių kolektyvas „Mainytinis“ (vad. L. Andrejauskienė), Šilalės krašto mišrus choras (vad. Sandra Rimkutė-Jankuvienė ir Rasa Ramanauskienė), moterų vokalinis ansamblis „Aušrinė“ (vad. Laima Petkuvienė) jau plačiai žinomas ne tik Žemaitijoje, bet ir už jos ribų, yra laukiamas teatro šventėse, festivaliuose.

B to, 2018 m. Šilalės kultūros centre susibūrė Šokio teatras (vadovė – choreografė Aušra Daniševičienė). Šilalės kultūros centras skelbia, kad „Tai

šiuolaikinio bei modernaus šokio teatras, atliekantis įvairaus žanro šokio technikas. Teatre šoka jaunimas nuo 12 iki 18 metų, šokio trupę sudaro dvidešimt šokėjų. Šokio teatro tikslas – kad kiekvienas, repeticijų metu jaustųsi gerai, visapusiškai pažintų šiuolaikinio šokio judėjimą, išlaisvėtų ir šokyje atrastų save. Teatre labai daug improvizacijos ir vaidybos. Šokio teatras jau yra sukūręs ir pastatęs spektaklius, kuriuos gali rodyti įvairiuose renginiuose [...]“.

Šilalės rajono kultūros namuose dar veikia ir keletas dramų bei vienas muzikinis kolektyvas. 2021 m. jiems kategorijų dar nebuvo suteikta.

Šilutės rajonas: rajono teritorijoje, kuri priklauso Žemaitijos etnografiniam regionui, mėgėjų teatrų, kuriems būtų suteiktos kategorijos, 2021 m. nebuvo.

Tauragės rajonas: mėgėjų teatrai 2, dalyvių 21:

1. Tauragės kultūros centro suaugusiųjų liaudies teatras, kategorija II, dalyvių 13, vadovė ir režisierė Genovaitė Urmonaitė.

2. Tauragės kultūros centro Skaudvilės skyriaus

Skaidvilės bendruomenės teatras, kategorija III, dalyvių 8, vadovas ir režisierius Sigitas Kancevyčius.

Telšių rajonas: mėgėjų teatrai 3, dalyvių 53:

1. Telšių rajono savivaldybės Žemaitės dramos teatras, kategorija I, dalyvių 18, režisierius Donatas Žilinskas.

2. Telšių rajono savivaldybės Žemaitės dramos teatro vaikų ir jaunimo studija „Savi“, kategorija I, dalyvių 21, vadovė ir režisierė Laimutė Pocevičienė.

3. Telšių rajono savivaldybės Nevarėnų kultūros centro mėgėjų teatras „Žibintas“, kategorija II, dalyvių 14, vadovė ir režisierė Alvyda Kniurienė.

KAS TIE ŽEMAITIJOS „SCENOS VILKAI“?

Kaip jau rašyta, šioje publikacijoje paskelbtame Žemaitijos mėgėjų teatrų sąraše paminėti tik aukščiausio meninio lygio ir geriausių rezultatų iki 2022 m. pasiekę kolektyvai. Mėgėjų teatrų Žemaitijoje kur kas daugiau. Štai Akmenės rajone, be paminėtųjų, dar veikia ir Kruopių kultūros namų

(Nukelta į 10 p.)

Scena iš Šilalės kultūros centro muzikinio teatro kolektyvo dviejų dalių muzikinės inscenizacijos (miuziklo) „Intrigų miestas“, pastatyto pagal V. Šekspyro kūrybą (rež. A. Kazlauskas). Fotografas Mindaugas Drimba

Scena iš Kretingos rajono kultūros centro Egidijaus Radžiaus teatro pastatyto J. Tumo-Vaižganto spektaklio „Žemės ar moteris“ (rež. Nerijus Gedminas). Fotografas Mindaugas Drimba

vaikų dramos būrelis, Alkiškių kultūros namų Humoro grupė „Kaimynai“, Kruopių kultūros namų suaugusiųjų teatro grupė, Kruopių kultūros namų vaikų dramos būrelis, Ventės kultūros namų neįgaliųjų teatro kolektyvas bei Ventos kultūros namų vaikų ir jaunimo teatrinės raiškos kolektyvas. O kur dar ne tik Akmenės, bet ir kitų Žemaitijos rajonų mokyklose veikiančios dramos kolektyvai. Pasitaiko, kad nedidelis spektakliukas statomi ir ikimokyklinio ugdymo įstaigose. Tad nebus per daug, jei pasakysime, kad septyniolikoje Žemaitijos savivaldybių kultūros ir švietimo įstaigų veikia vidutiniškai po 10, o kartais net ir daugiau įvairaus meninio lygio mėgėjų teatrų. Jie dažniausiai gyvuoja tol, kol yra vadovas, režisierius. Jam išvykus ar dėl kitų priežasčių nebeturint galimybės scenos mylėtojams vadovauti, ieškoma naujo. Jei pasiseka rasti, kolektyvas tęsia savo veiklą, jei ne... Tų „ne“ pasitaiko gana dažnai, nes, nepaisant to, kad režisieriai Lietuvoje jau daug metų rengiami ne tik aukštosiose mokyklose, ne visi jų, baigę studijas, ryžtasi dirbti pagal specialybę, pritampa kolektyvuose, pateisina lūkesčius. Kūrybingų, gerų rezultatų gebančių pasiekti šios specialybės žmonių Žemaitijoje trūksta. Tai liudija ir tas faktas, kad dalis talentingų, autoritetą tarp teatralų turinčių, puikius spektaklius statančių režisierių savivaldybėse vadovauja keliems kolektyvams, kurie kartais veikia net skirtinguose rajonuose. Tais atvejais, kai kuris nors teatras visai lieka be režisieriaus, to darbo kartais imasi net kuris nors

aktorių trupės narys, kad ir neturintis tokiam darbui specialaus pasirengimo. Dažniausiai tai būna ilgesnį laiką viename ar kitame mėgėjų teatre vaidinęs scenos mylėtojas, lituanistas. Tokios tendencijos būdingos ne tik paskutiniaisiais metais. Daug tokių faktų būta ir seniau. Be abejo, neturint specialaus pasirengimo, didelio meistriškumo nepasieksi, bet kartais ir tokiais atvejais nedidelėje gyvenvietėje ar švietimo įstaigoje atsiradusią kultūrinio gyvenimo tuštumą pasiseka užpildyti visai neblogais spektakliais. Gana dažnai kolektyvuose spektaklius stato ir aukštųjų mokyklų diplomantai. Dalis jų po sėkmingo starto net įsilieja į kolektyvus, kuriuose jie tuos spektaklius statė. Tarp tokių – šiandien jau vyr. režisieriumi Telšių Žemaitės dramos teatre dirbantis D. Žilinskas, Kretingos Egidijaus Radžiaus teatro vadovas ir režisierius N. Gedminas bei būrelis kitų. Pasitaiko atvejų, kai vieną ar kitą spektaklį pastatyti patikima kuriam nors galimybę pastatyti gero meninio lygio spektaklį jaučiančiam specialaus režisūrinio išsilavinimo neturinčiam teatro trupės aktoriui ir tuo atveju, kai teatre dirba režisierius. Dažnai statant spektaklį jam padeda, jį konsultuoja teatro režisieriaus pareigas einantis specialistas.

Šiandien bet ko net ir periferijoje gyvenančiam žmogui jau nebepasiūlysi, nes ne tik mėgėjų, bet ir profesionalų kūryba ir nuošaliausias gyvenvietes jau pasiekia, o kur dar televizija, profesionalų teatruose pamatyti spektakliai! Bet kuriuo atveju reikia siekti tobulėti, lygiuotis į geriausius. Jų Žemaitijoje turime nemažai. Neatsitiktinai ir prie kategorijas turinčių mėgėjų teatrų nurodėme jų vadovus ir režisierius. Didelė jų dalis – tikri „scenos vilkai“, turintys specialų teatrinį išsilavinimą. Dažnai jie ne tik kolektyvams vadovauja, spektaklius režisuoja, bet ir rašo pjeses, scenarijus spektakliams, rajonuose ir miestuose vykstantiems renginiams, juos režisuoja, o esant poreikiui, ir veda. Einant laikui kai kas iš jų net į profesionalius teatrus įsijungia, pradeda jiems vadovauti. Vienas tokių – Kelmės mažojo teatro direktorius, režisierius ir aktorius Algimantas Armonas. Kai rajone veikia toks teatras, nenuostabu, kad rajone ir kategorijas turinčių teatrų nedaug – visa, ką įmanoma geriausio tokiame rajone pasiekti teatro srityje, kaupiasi profesionaliame teatre.

Aktualu pažymėti ir tai, kad kai kurie Žemaitijos mėgėjų teatrai šiandien jau džiugina ne mažes-

nės meninės vertės spektakliais, kaip profesionalūs teatrai. Tarp tokių – Telšių Žemaitės, Palangos „Grubusis“, Jurbarko Konstantino Glinkio, Raseinių „Braižas“ ir keletas kitų teatrų.

Kai kalbame apie geriausius Žemaitijos mėgėjų teatrų režisierius, pirmiausia tariame Danutės Budrytės-Samienės, Auksės Antulienės, Laimutės Pocevičienės, Daivos Gedvilienės, Birutės Švažienės, Jolantos Šimaitienės, Jurgitos Jasiškytės, Birutės Sinkevičienės, Sigitos ir Vlado Matulų, Leontinos ir Petras Valskių, Virginijaus Milinio, Nerijaus Gedmino, Edmundo Untulio, Donato Žilinsko, Martyno Januškos pavardes. Tarp jų nemažai jaunų žmonių, jau taip pat gebančių ne tik režisuoti spektaklius, bet ir kurti pjeses, rašyti spektakliams scenarijus, aktyviai dalyvaujančių Lietuvos teatro bendruomenės gyvenime.

KAIP TAPTI REŽISIERIUMI?

Be abejo, pirmiausia tam reikia turėti pašaukimą, meninę prigimtį, būti kūrybingam darbščiui ir atsakingam, suprasti, koks tas režisieriaus darbas yra tikrovėje. Reikia žinoti, kad studijos – tik pasirinkto kelio pradžia. Rezultatai ateina dirbant ir priklauso nuo to, kokį kolektyvą subursi, kaip sugebėsi su juo dirbti, kokius kūrinius pasirinksi, kaip kritiškai sugebėsi vertinti tai, ką kuri, kiek domėsis tuo, kas šalyje, pasaulyje vyksta mėgėjų ir profesionalų teatrų scenose.

Labiausiai mūsų teatrų gyvastis, masiškumas, kūrybinis potencialas atsiskleidžia tradiciniais tapusiuose teatrų organizuojamuose festivaliuose, šventėse, apžiūrose. Jau yra tapę tradicija, kad tokių renginių metu vyksta ir seminarai, praktiniai užsiėmimai, kūrybinės dirbtuvės, skaitomos paskaitos. Jų metu mokosi, vieni iš kitų patirtį, naujausias žinias apie teatrą perima ne tik aktoriai, bet ir režisieriai, kiti teatrų darbuotojai, savanoriai. Juose laukiami ir tie, kurie svajoja tapti teatralais. Na o kaip tapti režisieriumi, kur įmanoma įsigyti tokią specialybę? Pasižvalgykime po Lietuvos aukštąsias mokyklas.

Daugelį metų pagrindinė Žemaitijos režisierių kalvė buvo Klaipėdos universitetas. Ką jis siūlo šiandien?

Humanitarinius mokslus besirenkantiems būsimiems bakalaurams atviros Lietuvos filologijos studijos, kurių metu studentai gali pasirinkti teatrolo-

Scena iš Mažeikių kultūros centro Juozo Vaičkaus Skrajojamojo teatro spektaklio „Medėja“, pastatyto pagal Ž. Anujį ir Euripidą (rež. Martynas Januška). Vaidina Ingrida Jestromskienė ir Paulius Mylė. Fotografas Mindaugas Drimba

gijos specializaciją. Kaip skelbia šis universitetas, po kelerių metų pertraukos jis vėl kviečia „studijuoti Lietuvos filologiją su papildoma teatro specializacija (teatrologija). Atnaujintoje lietuvių filologijos programoje [...] dėstomos ir interaktyvios vaidybos ir režisūros, scenos kalbos, kūrybinio rašymo, teatro edukacijos bei taikomojo teatro disciplinos. Baigę šią unikalią studijų programą įgysite dvigubą specialybę ir ateityje galėsite dirbti lietuvių kalbos ir teatro mokytoju, redaktoriumi, viešųjų ryšių specialistu, televizijos ir radijo laidų vedėju.“ Beje, universitetas pažymi, kad teatrologijos specializacija vykdoma, jeigu susidaro ne mažesnė nei 8 studentų grupė. Jai susidarius, tuo pat metu galima studijuoti ir dar vieną programą – pedagogiką.

Didžiausia Lietuvos menininkų „kalvė“ – Lietuvos muzikos ir teatro akademija. Joje yra patvirtinta Teatro meno programa, o ją pasirinkę studentai gali rinktis ir režisūros specializaciją. Mokslas vyksta nuo 1991 m. veikiančiame Teatro ir kino fakultete. Jame vienas iš penkių padalinių – Vaidybos ir režisūros. Čia yra Teatro cechasis. Balkono teatre studentai turi galimybę rodyti savo sukurtus spektaklius. Fakultete vyksta mažieji dramaturgijos ir šiuolaikinių scenos menų festivaliai bei kiti renginiai.

Kaip skelbia akademija, Teatro režisūros studijų bakalaurų programos tikslas – „parengti profesionalius ir visuomeniškai aktyvius teatro režisierius, tenkinančius šalies meninius ir kultūrinius poreikius,

(Nukelta į 12 p.)

Klaipėdos universiteto, Lietuvos muzikos ir teatro akademijos, Vytauto Didžiojo universiteto logotipai

puoselėjančius kultūros tradicijų tęstinumą, skatinančius atsinaujinimą ir kūrybiškumą.

Bakalauro studijų programos pagrindą sudaro praktinių meninių įgūdžių lavinimas, teatro režisūros įgūdžių kaupimas.

Integruotai dėstomi teatro režisūros teorijos ir praktikos dalykai skatina skirtingai analizuoti ir vertinti meno reiškinius, kritiškai mąstyti ir dirbti savarankiškai.

Bendrųjų universitetinių dalykų studijomis ugdoma erudicija, komunikaciniai, režisūriniai, kūrybiniai ir kiti gebėjimai.

Teatro režisūros studijų programai būdinga dinamika, kurią lemia teatro meno raida, kursui vadovaujančio režisieriaus metodika, nuolatinė geresnio studijų modelio paieška, tokiu būdu siekiant gerinti rengiamų specialistų kvalifikaciją.

Antrosios pakopos (magistro) studijų programos „Teatro menas“ tikslas šioje aukštojoje mokykloje yra parengti aukštos kvalifikacijos teatro meno kūrėją (aktorių, režisierių) ir tyrėją, gebantį savarankiškai ir (ar) kolegialiai realizuoti savo paties inicijuotą kūrybinį meno projektą, paremtą individualiu aktualios ir novatoriškos problemos tyrimu,

ir susikurti kūrybinės veiklos nišą. Žemaičiams Kaunas arčiau negu Vilnius. Ar čia yra galimybė įsigyti režisieriaus kvalifikaciją?

Kauno Vytauto Didžiojo universitet studentai, pradėdami magistro studijas, turi galimybę pasirinkti teatrologiją ir scenos menų vadybą. Universitetas skelbia, kad „Šių studijų programos tikslas – parengti aukščiausios kvalifikacijos teatrologijos specialistus, gebančius savarankiškai vykdyti tyrimus, inicijuoti, organizuoti ir valdyti scenos meno procesus, sekti ir įvertinti mokslo ir praktikos -naujoves, analizuoti, interpretuoti ir vertinti teatro reiškinius plačiame kultūriniame kontekste, įvertinti jų institucines priklausomybes, sociokultūrinės bei ekonomines prielaidas. Baigę programą magistras gali savarankiškai identifikuoti ir spręsti įvairias teatrologines problemas bei analizuoti ir valdyti įvairius scenos meno aspektus dinamiškos kultūrinės infrastruktūros kontekste.“ [...]

Studentai supažindinami su teatro meno pagrindais: teatro raidos procesais, spektaklių kūrimo strategijomis, menų sintezės fenomeno sklaida teatre. Kurse pristatomos klasikinio ir šiuolaikinio teatro teorijos, teatro terminija, supažindinama su dramaturgijos raida,

režisieriaus, aktorius, dailininko, kompozitoriaus, choreografo kūrybos teatre specifika, ugdomi teatro kritiko įgūdžiai. Sėkmingai baigę kursą studentai atpažins spektaklio kūrybos strategijas ir gebės analizuoti ir vertinti kūrybos procesus šiuolaikiniame teatre.“

Toks tas teorinis ir šiek tiek praktinis pradžios kelias į teatro sceną, žiūrovų širdis. Teatrai laukia gerų ir kūrybingų specialistų. Tad pabandyti verta... Tikėtina, kad taip šiandien tiems, kas svažoja apie režisieriaus darbą, pasakys ir jų būsiami kolegos – Žemaitijos „scenos vilkai“.

Naudota literatūra:

1. Lietuvos nacionalinis kultūros centras: <https://www.lnkc.lt/go.php/lit/Kolektyvai/25>.

2. Lietuvos muzikos ir teatro akademija: <https://lmta.lt/lt/bakalauro-studiju-programos/>, <https://lmta.lt/lt/magistranturos-studiju-programos/>.

3. Klaipėdos universitetas <https://www.ku.lt/lt/bakalauro-studijos-2>, <https://www.ku.lt/lt/magistranturos-studijos-3>.

4. Vytauto Didžiojo universitetas <https://www.vdu.lt/lt/studijos/bakalauro-studijos/>, <https://www.vdu.lt/lt/studijos/magistranturos-studijos/>